

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร เป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 5 ศูนย์ จำนวน 250 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้มาจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 250 คน โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ การสุ่มแบบอย่างง่าย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลในวันที่ 25 มีนาคม 2555 ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากประธานชุมชนในแต่ละตำบล ทั้ง 5 ตำบล ในการแจกและรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนให้กับผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้อธิบายสาระสำคัญคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามและได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาทั้งสิ้น 155 ชุด
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด 155 ชุด โดยนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนในแบบรหัส นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวัดระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test (Independent-Samples t test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจะทดสอบรายคู่โดยวิธีการของ LSD. (Least Significant Difference) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน และด้านกายภาพ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพและรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการศึกษาพบว่า

ด้านกายภาพ คือ ควรพัฒนาอาคารสถานที่ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนให้มีสัดส่วนชัดเจน และให้ได้มาตรฐาน ควรจัดหา หรือพัฒนาพื้นที่ให้มีพื้นที่รองรับการอบรมที่เพียงพอ และ ควรสร้างระบบป้องกันภัยภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่สามารถปฏิบัติได้ทันเหตุการณ์

ด้านการดำเนินการ คือ ควรมีการพัฒนาความรู้ให้สมาชิก โดยการได้เข้าฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง คุณาน ควรพัฒนาเอกสารการให้ความรู้ในการฝึกอบรมให้เหมาะสม ควรมีการปฏิบัติงานที่แบ่งสัดส่วนการดำเนินงานในกิจกรรมที่ชัดเจน และควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ประจำ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนให้เพียงพอ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการดำเนินงาน และด้านกายภาพ ตามลำดับ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการปฏิบัติงานของ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ได้มีการดำเนินงาน หรือกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามวัตถุประสงค์โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือสมาชิกทุกคนต้องได้รับการบริการในภาระงานที่ดีที่สุด โดยศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน มีการบูรณาการทั้งงบประมาณ คน และการบริหารจัดการ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้ว เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 ฟาร์ม แปลงเรียนรู้ควบคู่การผลิตเพื่อเลี้ยงชีพหรือ 1 อำเภอ 1 แปลง โรงเรียนแก่นเงิน การพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตของเกษตรกร ในลักษณะนำทำ นำพา (Learning by doing) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มติคณะรัฐมนตรี. วันที่ 4 ตุลาคม 2548) มีการพัฒนาเกษตรกร สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง และสนับสนุนให้สมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรมรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเหลือกันในการดำเนินการด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดต่อไปในอนาคต โดยใช้ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเป็นศูนย์ประสานงาน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งความพร้อมและศักยภาพของศูนย์เครือข่าย

ปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับมาก และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐพร เบญจศรีรักษ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารกองทุนแปรรูปสินค้าเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านโครงสร้างของการบริหารจัดการ ด้านผู้นำหรือผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ค่าประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดี

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ มีความแตกต่างกัน

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงาน หรือ กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ได้ให้ความสำคัญกับสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ในการเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือ กิจกรรมเป็นประจำโดยสร้างกระบวนการดำเนินการจากการมีส่วนร่วมในสมาชิกทุกเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้สิทธิเท่าเทียมกัน จะเห็น ได้จากการเข้าเป็นสมาชิกของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จะมีสัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน และมีการร่วมกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่องเป็นประจำตามแนวทางศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โดยสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับแนวคิดการปฏิบัติงานของ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ถือเป็นสถานที่ฝึกทักษะความชำนาญด้านการเกษตรที่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้ และฝึกทักษะความชำนาญที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง ควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยพัฒนาฟาร์มสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ ในชุมชนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ การเกษตรชุมชน โดยเน้นให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่ รับผิดชอบตำบล เป็นผู้ จัดการศูนย์ เรียนรู้ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎี ใหม่ภายใต้เทคโนโลยีการผลิตและการจัดการที่เหมาะสมตามแผนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด โดยใช้เวทีชุมชนและกระบวนการเรียนรู้ ในลักษณะของโรงเรียนเกษตรกรในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้

เกษตรกรได้เรียนรู้ร่วมกันและนำไปปฏิบัติในฟาร์มของตนเองในการผลิตอาหารหลากหลายชนิด เพื่อบริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือนและชุมชน และนำปัญหาอุปสรรคที่พบมาพูดคุยหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันวางแผนการพัฒนาชุมชนร่วมกันตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารจัดการของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย เป็นศูนย์ที่มีการบริหารจัดการที่ดีสร้างการพัฒนาให้ความรู้กับสมาชิก และบุคคลทั่วไป เกษตรกรได้มีความรู้ในการทำการผลิตเพื่อเลี้ยงชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในการปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จนนำมาสู่ผลการวิจัยที่ระดับช่วงอายุมีความคิดเห็นของ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมากในทุกช่วงอายุ

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ได้มีการดำเนินงานตามกรอบอำนาจหน้าที่ โดยจะเป็นสถานที่ฝึกทักษะความชำนาญด้านการเกษตรที่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในแต่ ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้ และฝึกทักษะความชำนาญที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง ควบคู่ ไปด้วยกับการทำความเข้าใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาฟาร์มสาธิต หรือแปลงเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ การเกษตรชุมชน โดยเน้นให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบล เป็นผู้ จัดการศูนย์ เรียนรู้ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ภายใต้เทคโนโลยีการผลิตและการจัดการที่เหมาะสมตามแผนการผลิต เพื่อให้ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด โดยใช้ เวทีชุมชนและกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะของโรงเรียนเกษตรกรในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ เกษตรกรได้เรียนรู้ร่วมกันและนำไป

ปฏิบัติในฟาร์มของตนเองในการผลิตอาหารหลากหลายชนิด เพื่อบริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือนและชุมชน และนำปัญหาอุปสรรคที่พบมาพูดคุยหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันวางแผนการพัฒนาชุมชนร่วมกันตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

จากประเด็นดังกล่าวทำให้ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย มีการดำเนินงานทั้งในด้าน ภายภาพ และด้านการดำเนินงานที่สร้างความเข้าใจกับบุคคลหรือสมาชิกในทุกระดับการศึกษาที่เข้าร่วมการทำงานกับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จึงเป็นเหตุให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย อยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษา

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่าแตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการดำเนินการ เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่าแตกต่างกัน จำนวน 3 กลุ่ม ซึ่งจะไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย โดยส่วนใหญ่ แล้ว สมาชิก จะเป็นเกษตรกร ที่เข้ามาเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ แต่ในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ยังมีประชาชน หรือบุคคลทั่วไปอีกมากมาย หลากหลายอาชีพที่ได้มาร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ซึ่งถึงแม้ในการประกอบอาชีพของสมาชิก จะมีความหลากหลายแต่ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย ยังคงอยู่ในระดับมาก โดยมีความแตกต่างคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว พนักงาน/รับจ้างทั่วไป ก็รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย มากกว่าอาชีพ เกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นได้ว่าอาชีพเกษตรกรรม เป็นสมาชิกหลักของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จึงรับรู้รับทราบปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานที่ต้องมีการประสานดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจได้รับการแก้ไขปัญหา บ้าง ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างตามลำดับความสำคัญในแต่ละกรณี โดยถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จึงทำให้อาชีพเกษตรกรรม มีความคิดเห็นแตกต่าง

5. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม รายได้ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านกายภาพ เมื่อจำแนกเป็นรายคู่พบว่าแตกต่างกัน จำนวน 3 คู่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย มีการดำเนินงานในการสร้างความเหมาะสมของสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการ โครงสร้างพื้นฐาน เช่นระบบไฟฟ้ามีความพร้อม การคมนาคมในการเข้า-ออกของศูนย์เรียนรู้ฯ การสร้าง แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมีความเพียงพอ การพัฒนาสถานที่เหมาะสมมีความพร้อมของบริเวณศูนย์เรียนรู้ฯเหมาะสมแก่การเป็นจุดนัดพบ หรือจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนา จำนวนเนื้อที่ที่ใช้เป็นแปลงสาธิตมีความเพียงพอกับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีการสร้าง ความปลอดภัยของอาคาร สถานที่ของศูนย์เรียนรู้ฯ และยังมีพัฒนาสภาพดินเพื่อการเกษตรของศูนย์เรียนรู้ฯมีคุณภาพเหมาะสม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย โดยดูจากรายได้ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับมากทุกกลุ่มรายได้ และยังพบว่า รายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่า รายได้ รายได้ 5,000 – 10,000 บาท รายได้ 10,001 – 15,000 บาท รายได้ และ 15,001 - 20,000 บาท อาจเป็นได้ว่าในกลุ่มรายได้ รายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม และเข้าใจในการดำเนินงานของ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ทำให้เข้าใจในระบบการบริหารงานที่แตกต่างจากกลุ่มรายได้อื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ดังนี้

1.1 ควรพัฒนาอาคารสถานที่ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนให้มี

สัดส่วนชัดเจน และให้ได้มาตรฐาน

1.2 ควรจัดหา หรือพัฒนาพื้นที่ให้มีพื้นที่รองรับการอบรมที่เพียงพอ สร้าง

ระบบป้องกันภัยภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่สามารถปฏิบัติได้ทันเหตุการณ์

1.3 ควรมีการพัฒนาความรู้ให้สมาชิก โดยการได้เข้าฝึกอบรมในหลักสูตรที่

เกี่ยวข้อง ดูงาน

1.4 ควรพัฒนาเอกสารการให้ความรู้ในการฝึกอบรมให้เหมาะสม

1.5 ควรมีการปฏิบัติงานที่แบ่งสัดส่วนการดำเนินงานในกิจกรรมที่ชัดเจน

1.6 ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ประจำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนให้พอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการบริหารงานของศูนย์

เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบต่อการบริหารงานของศูนย์เรียนรู้

เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในประเด็นอื่นๆ